

Цифровізація та її вплив на формування віртуальних спільнот в університетах

Розуміння сучасного університету нерозривно пов'язано з процесами цифрової трансформації. Цифровізація значною мірою впливає на формування сучасних спільнот в університетах, що обумовлюються іншими у порівнянні зі традиційними спільнотами формами взаємодії, новими структурами та складом учасників.

Так, завдяки цифровізації, університети використовують електронні платформи для навчання, такі як Moodle, Blackboard або Google Classroom, які дозволяють студентам і викладачам взаємодіяти, обмінюватися інформацією та матеріалами, сприяючи формуванню віртуальних навчальних спільнот. Також, студенти використовують соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter спеціалізовані форуми для обговорення навчальних питань, обміну досвідом і вирішення проблем, що допомагає утворювати і підтримувати віртуальні академічні спільноти. Цифрові технології дозволяють проводити віртуальні наукові конференції та семінари, де студенти та викладачі можуть обмінюватися своїми дослідженнями та ідеями, навіть не покидаючи кампус. Цифрові інструменти сприяють співпраці між студентами та фахівцями з різних галузей. Вони можуть спільно працювати над проектами, обмінюватися знаннями та розвивати спільні ініціативи, формуючи інноваційні та технологічні спільноти. Завдяки цифровізації студенти отримують широкий доступ до онлайн-ресурсів, які допомагають їм поглиблювати свої знання, обмінюватися ідеями та активно взаємодіяти в інтернет-спільнотах. Цифрові технології спрощують адміністративні процеси університетів, що дозволяє студентам та факультетам більше часу приділяти академічній та науковій діяльності.

Таким чином, цифровізація не тільки полегшує доступ до інформації та знань, але й активно сприяє формуванню інноваційних та віртуальних спільнот, які взаємодіють для досягнення спільних цілей у сфері освіти та науки.

Віртуальна університетська спільнота – це група студентів, викладачів, науковців або інших учасників університетського оточення, які взаємодіють між собою через цифрові технології та онлайн-платформи. Ці спільноти можуть мати різноманітні цілі та завдання, включаючи навчання, обмін ідеями, спільні проекти, соціальну взаємодію та підтримку. Можуть бути сформовані такі види віртуальних університетських спільнот: віртуальні академічні спільноти – які формуються з числа студентів та викладачів, що об'єднуються для обговорення академічних питань, взаємодії над навчальними проектами та обміну досвідом у своїх сферах досліджень за допомогою цифрових платформ; віртуальні класні кімнати – спільноти, створені для конкретних навчальних груп або курсів, де студенти можуть спілкуватися, обговорювати матеріали та отримувати підтримку від викладача чи одне одного; професійні мережі та кар'єрні спільноти – студенти та випускники об'єднуються для обговорення кар'єрних можливостей, обміну інформацією про ринок праці та взаємодії з відомими фахівцями у своїй

галузі за допомогою цифрових платформ, що дає можливість залучати широке коло учасників, які можуть знаходитися на значній відстані один від одного, в різних країнах світу; спільноти за інтересами і хобі у межах університетів – групи студентів, які діляться спільними інтересами або хобі, навколо яких створюється віртуальна спільнота для обміну досвідом і взаємної підтримки; проекти та дослідження – студенти та викладачі, які працюють над спільними проектами чи дослідженнями, можуть створювати віртуальні спільноти, в тому числі міжнародні, для обговорення результатів та планування майбутньої роботи; спільноти підтримки – групи, призначені для підтримки студентів у важкі часи, обговорення питань психічного здоров'я або для обміну досвідом щодо збереження здоров'я та благополуччя.

Важливо відзначити, що віртуальні університетські спільноти можуть існувати на різних платформах, таких як форуми, соціальні мережі, вебіари, чати тощо, і вони сприяють активній взаємодії та обміну інформацією в онлайн-форматі. Загалом, віртуальні спільноти в університетах виступають як платформа для активної співпраці, обміну інформацією та розвитку академічного середовища.

Процеси цифровізації в університетах, з одного боку, полегшують формування спільнот у межах навчальних закладів та покращують взаємодію між студентами та викладачами. Сучасні студенти як цифрові споживачі освітніх послуг бачать такі переваги використання цифрових технологій: економія часу на навчання та спілкування; можливість приєднуватися до міжнародних спільнот, наприклад, слухати лекції провідних практиків та науковців з інших університетів та країн світу; обмін знаннями та отримання найактуальніших знань зручним для сучасної молоді способом; навчання та спілкування, обмін досвідом, підтримка 24/7 у будь-якій точці світу. Студенти вважають, що формування віртуальних спільнот можуть краще забезпечувати безперервне навчання, робить його набагато цікавішим і дозволяє отримати конкурентоспроможні навички фахівця [1]. Водночас використання дистанційних технологій та формування в університеті лише віртуальних спільнот не гарантує високої залученості студентів у навчальний процес та/або досягнення високих результатів.

Віртуальні університетські спільноти мають численні позитивні аспекти, які сприяють активній взаємодії, навчанню та розвитку. Так, віртуальні спільноти розширюють доступ до навчальних ресурсів та експертів для студентів з різних регіонів і країн, що збагачує їхнє навчання та дозволяє отримувати різноманітні перспективи. Студенти та викладачі можуть легко обмінюватися ідеями, досвідом та ресурсами через віртуальні спільноти, що сприяє загальному навчанню та розвитку. Віртуальні спільноти дозволяють студентам навчатися та спілкуватися в будь-який зручний для них час та місце, що забезпечує гнучкість у виборі навчального графіку. Віртуальні спільноти можуть слугувати платформою для психологічної та академічної підтримки. Учасники можуть допомагати одне одному вирішувати проблеми, надавати поради та ділитися своїм досвідом. Участь у віртуальних спільнотах дозволяє студентам розвивати цифрові навички, такі як використання онлайн-платформ, співпраця в мережі,

ефективна комунікація через віртуальні засоби. Студенти можуть об'єднуватися для спільного проведення проєктів та досліджень, використовуючи віртуальні спільноти як платформу для співпраці та обміну ідеями. Віртуальні спільноти розширюють соціальну мережу студентів та викладачів, дозволяючи їм побудувати нові зв'язки, розширити професійні контакти та знайти інші можливості для співпраці. Взаємодія віртуальних спільнот може сприяти підвищенню мотивації до навчання, оскільки учасники відчують підтримку, стимулюючий конкурентний дух та інші позитивні фактори.

Хоча університетські віртуальні спільноти мають багато позитивних аспектів, існують і певні негативні риси, які можуть виникати у таких спільнотах. Так, у віртуальних спільнотах відсутній фізичний контакт, що може призвести до відчуття відокремлення і відсутності емоційної зв'язаності між учасниками. Крім того, використання соціальних мереж для віртуальних спільнот може призвести до витрати багато часу на зайву інтернет-активність та порушення академічної продуктивності. Віртуальні спільноти можуть стикатися з проблемами стосовно безпеки даних та конфіденційності, особливо якщо не забезпечено належний рівень захисту інформації. Також, занадто інтенсивна участь в віртуальних спільнотах може призвести до проблем зі здоров'ям, такими як сидячий спосіб життя, проблеми зі зрозумінням реальності та негативний вплив на психічне здоров'я. На віртуальних платформах може бути важко забезпечити адекватну модерацию та контроль за вмістом, що може призвести до поширення некоректної інформації чи конфліктів. Віртуальна взаємодія може призвести до непорозумінь, конфліктів та міжособистісних проблем через обмежену можливість вираження невербальних сигналів та відсутність контекстуального сприйняття. Деякі учасники віртуальних спільнот можуть відчувати меншу мотивацію або відсутність активності через віддаленість та відсутність реальних взаємодій. Для зменшення цих негативних аспектів, важливо визначати чіткі правила інтеракції, забезпечувати ефективну модерацию та просвітницьку роботу щодо здорового користування віртуальними спільнотами.

References

1. Guz, N.A. (2022). The digital transformation of higher education: global trends and anti-trends. In: *The World of Science, Culture and Education*, pp. 99–104. DOI: 10.24412/1991-5497-2022-394-99-104.
2. Torkunova, J., Khabrieva, M. and Torkunov, O. (2021). Digitalization and Problems of the Educational Processes Based on University in the Pandemic Condition. In: *E3S Web Conf*. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128801044>.
3. Sedykh, I.Y. (2021). Pandemic, digitalization, and higher education. *Azimuth Sci Res Pedagogy Psychol*, 10(3(36)), pp. 240–243.

Решетняк Олена Іванівна, Губарева Ірина Олегівна. Цифровізація та її вплив на формування віртуальних спільнот в університетах.

Університети, завдяки цифровізації, використовують електронні платформи для навчання, що сприяє формуванню віртуальних університетських спільнот. Цифрові технології полегшують доступ до інформації та активно сприяють інноваціям та взаємодії в освітній та науковій сферах. Віртуальні університетські спільноти можуть бути академічними, класними, професійними, за інтересами, а також підтримки. Студенти вбачають у цифрових технологіях економію часу, можливість міжнародного обміну ідеями та знаннями, а також підтримку 24/7. Однак використання лише віртуальних спільнот може не забезпечити високу залученість студентів та досягнення високих результатів. Незважаючи на це, віртуальні університетські спільноти мають численні позитивні аспекти, включаючи розширення доступу до ресурсів та експертів, гнучкість в навчальному процесі та підтримку розвитку навичок. Згадуються також негативні аспекти, такі як відсутність фізичного контакту, можливість витрати часу на інтернет-активність та проблеми з безпекою даних. Зазначається, що для зменшення негативних аспектів важливо встановити чіткі правила та забезпечити ефективну модерацію віртуальних спільнот.

Ключові слова: віртуальні університетські спільноти, академічні спільноти, цифровізація, цифрові технології.

Reshetniak Olena, Hubarieva Iryna. Digitalization and its impact on the formation of virtual communities in universities.

Summary. Universities, thanks to digitalization, use electronic platforms for learning, which contributes to the formation of virtual university communities. Digital technologies facilitate access to information and actively promote innovation and interaction in the educational and scientific spheres. Virtual university communities can be academic, classroom, professional, interest-based, and supportive. Students see digital technologies as time-saving, international exchange of ideas and knowledge, and 24/7 support. However, using only virtual communities may not ensure high student engagement and achievement. Despite this, virtual university communities have many positive aspects, including increased access to resources and experts, flexibility in the learning process and support for skills development. Negative aspects are also mentioned, such as the lack of physical contact, the possibility of spending time on internet activity and data security issues. It is noted that in order to reduce negative aspects, it is important to establish clear rules and ensure effective moderation of virtual communities.

Keywords: virtual university communities, academic communities, digitization, digital technologies.